

graven van Holland waren echter de wereldlijke heren, die de aanwassen van land als aanwas van hun eigen bezit mochten beschouwen. Een kleine nederzetting ontstond op en bij de dam. Het betrof het zeer beperkte gebied van de Middeldam, de Lombardstraat en de Nieuwpoort, later de Oppert (betekent: nieuwstad t.o. het ouder gedeelte), dus ongeveer tussen de Delftsevaart, het Hofplein, de Rotte, de Pannekoekstraat en het Steiger. Dat was in het laatste kwart van de 13de eeuw ¹).

Een volgend aspect van de ruimte voor de nederzetting was: ruimte op juridisch gebied, een eigen rechtsgebied met een eigen bestuur. Ook deze ruimte van een eigen rechtsgebied verkreeg Rotterdam in die dagen. Wolfert van Borselen, raadsman van en in de praktijk voogd over de geestelijk onvolwaardige graaf Jan I van Holland, had na de dood van diens vader Floris V in 1296, de touwtjes in het graafschap in handen. Zijn concurrent was graaf Jan van Avesnes, graaf van Henegouwen, het naaste familielid van graaf Jan I, die eveneens in Holland naar de macht streefde. Wolfert zag iets in de kleine vestiging aan de Rotte- monding: een goede haven aan de Maas, vlak tegenover Engeland, dichterbij zee dan Dordrecht, gunstiger gelegen dan Schiedam, en met een goede mogelijkheid in zich bergend om door het graven van een vaart naar de Schie in Overschie een verbinding met het Hollandse achterland tot stand te brengen - naar Delft, Den Haag, Leiden, tot Haarlem en Amsterdam toe. De westelijke oever van de Rotte was leengoed geweest van de Bokels, die echter ontrouw aan de vermoorde Floris V waren geweest; dit West-Rotterdam was daarop geconfisqueerd en stond ter beschikking van de graaf. Oost-Rotterdam was in 1299 eveneens grafelijk bezit. De twee delen werden nu samengevoegd tot een gebiedje, een stadsvrijheid, die binnen het graafschap Holland eigen rechten en regels kreeg; een bestuurlijke eenheid met eigen rechtspraak, uitgetild uit het omringende platteland van Schieland, met duidelijk bepaalde grenzen, met poortrecht en vrijheden voor hen die binnen deze grenzen woonden: de Rotterdamse poorters, de Rotterdammers ²).

Het was hun wat waard poorter, stedeling te worden. De Rotterdammers voelden zich uitgeheven uit de plattelanders van hun omgeving, zeker ook wel boven hen verheven; zij genoten de voordelen van het privilege, door de graaf hun geschonken, geschreven op perkament en door zijn grafelijk zegel bekrachtigd. Waaruit bestond nu zo'n 'stadsrecht'? Men kreeg een